

SILVERSTOLPE, FREDRIK

Anmärkningar wid en af trycket
utkommen skrift, kallad:
Högmåls-fråga till de wise och
ädelsinnade i landet, angående en ny
mynt-författning och et nytt riks-mynt,
till befrielse ifrån den riks-förder

1792

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
  - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
  - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
  - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

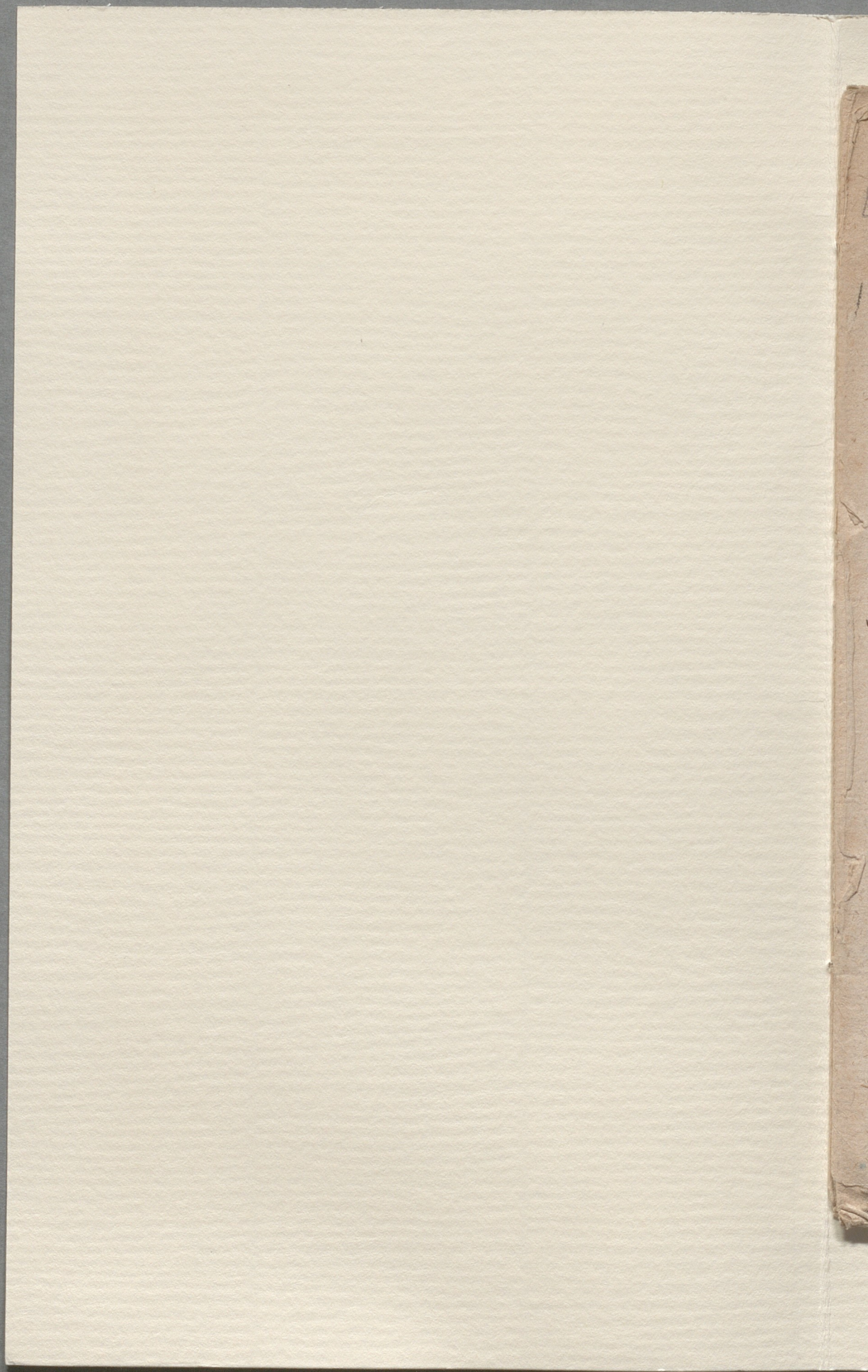
SILVERSTOLPE, F.

E. A.

Lu Saueel
Foliel. cleaa
Bauehwa
(Pr.)

1700-1829

1792

Polit. sk.
Rantv. sk.
(Sv.)
1792
1700-1829

Ex. A

Anmärkingar

Wid

En af trycket utkommen Skrift, [af J. J. Palmström]

Kallad:

Högmåls = Fråga

Till

De Wise och Åbelsinnade
i Landet,

angående en ny Mynt-författning
och et nytt Riks-mynt, till befrielse
ifran den Riks-förderfweliga
Agio-handelen.

Stockholm,

Tryckt hos ANDERS ZETTERBERG, 1792.

af Bankkommissionen Fredrik Silvénstolpe

4/

Ghuru Denne Skrift torde söga förtjena
at beswaras, fordrar dock kärlek för
Sanningen det, på det hwarken den lätt-
trogne måtte lämnas i mörker, eller den en-
saldige förwillas af lika så origtige farser,
som af dem dragne irrige följder.

Man förutsätter, at man hwarken ås-
skar eller förswarar Denne Agio-handel; at
man räknar den för en olycka; at man wäl
önskade de tider tillbaka, då 1776 års För-
ordning til befordrande af behörig stadga och
säkerhet uti Rikets Mynt- och Penninge-wä-
sende, sådan förefom; men at, då detta nu
synes förgåfves, man ej will öka et ondt med

det som wore ännu wärre. Den som älskar
 sit Fädernesland, kan ej annat än ömna
 wid alt hwad Auctor må kalla Riks-förderf-
 weligt: och om än tyngderne af olyckan präss-
 sa suckar ur des bröst, kan han dock aldrig
 wara lif-nögd wid deras förökande, eller för-
 bittra hoppet om hjelp, med förslager, hwil-
 ka, till sin natur förderfweliga, skulle föra en
 älskad Fosterjord och Medborgare uti ännu
 större olycka och kanske slutelig undergång.

Äfwen får man hafwa afstaldt, at med
 Mynt i Sverige nu för tiden aldrig kan för-
 stås annat, än hwad berörde Förordning ut-
 märker, Riksdalrar, Ducater, Stantar och
 Runstycken. Sedlar, i egenkap af Obliga-
 tioner, wore orimligt at kalla Mynt, och kun-
 na wäl icke antagas dersöre mera hos oss, än
 alla andra Nationer i werlden. Skillnaden
 dem och Mynt emellan, också ganska tydelig,
 i det de förre utmärka en märkelig skuld, och
 de sednare en njuten säker betalning: ordsaken
 till det öfwerlagade Agio. Och will man
 jämwäl förut hafwa sagt, at man wist icke
 will förringa Riksgälds Sedlarnes credit, utan
 fast

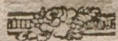
fast mera, om möjligt wore, den efter för-
fattningarne stärka, men blott wisa, huruwi-
da Auctor kunnat mistaga sig uti medlen el-
ler wisa fatser; warandes icke möjligt at ans-
taga för skäl, hwad han ofta kallar och synes
wilsa hjelpa med, sin öfwertygelse, sin me-
ning och hwad han ser m. m.

Hwad nu Afhandlingen angår, så börjar
Auctor med at framställa sin fråga: "Hwad
"skulle Allmänna Crediten, Banken, Allmän-
"heten och Enskilde winna eller lida, om till
"föreförmmande af ockret på Medborgare me-
"delst agiotering, alt Banco-mynt blefwe in-
"hiberadt på behagelig tid till vidare circula-
"tion såsom mynt och imedlertid intet annat
"gällande än Riksgälds-Sedlar? och i fall
"Banco-myntet tillika skulle circuleras, om icke
"då, så wäl Bankens som alla Casors och
"Privatas Debitorer af Banco-mynt, finge
"antingen rent af betala sine lån och interessen
"uti Riksgälds-Sedlar, eller åtminstone till
"vidare arrangement deponera Riksgälds-
"Sedlar såsom god borgen eller säkerhet där-
"före?" Efter så framstälde spørsmål, delar

Auctor sin Afhandling i 2:ne Artiklar, den första "om Banco-Myntets inhibition på behagelig tid, pag. 3; den 2:dra om Riksgälds-Sedlarnes gällande öfwer alt tillika med Banco-Myntet pag. 44. lofwar och wid utredandet yttersta orwåldughet och granlaggenhet, pag. 3."

Seke des mindre undandrager sig Auctor wid beswarandet, "at undersöka och afgöra om des förslag wore öfwerensstämmande eller ej med allmänna författningar, af hwilkas helgd och bestånd han ändå medgifwer allmänna säkerheten och wålfärden bero samt anser Allmänheten sinna rättwist och billigt, "at så sine Riksgälds-Sedlar förbättrade till lika gångbarhet och gällande öfwer alt, som Banco-mynt, pag 4." Man hade ej wäntat, at den som will tata för en Allmänhet skulle undandraga sig at respectera allmänna författningar, med sådan motsägelse som den nyss anförde. Den som will sätta sig öfwer dem, torde wåra söga at tro och kan wål öfwen få litet tillägna sig namn af orwåldughet, som det, at förwilla. Dock synes, som skulle detta

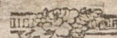
ta behöfvs till den öfrige byggnadens upförande. Och hvad Auctor nämner om Banco-mynt, så kan man, enligt hvad ofvan är anmärkt, ej anse honom mena dermed annat, än Specie Riksdaler och aldrig Bankens Sedlar, som blott äro deß Obligationer till betalning med Riksdaler. Hwem skulle ock icke önskat Riksgälds-Sedlarnes lika godhet med dem. Men manne det behöft önskas, om de enligt föreskift och innehåll funnat till Capital och 3 procents ränta wid förfall-tid inlösas med godt mynt. Om detta skedd, så hade ej allenast dese Sedlar behållit sin credit, utan ock Auctor sluppit framställa sin sällsamma fråga. Bewiset ligger i Banco-Sedlarnes förhållande emot Specie Riksdaler.

Innan at komma till hufvudsaken, medgifwer Auctor pag. 5, "ingen Lag vara så helig och tryggelig i et Samhälle som den allmänna och framför alt gällande Regeln, Salus Publica, eller hvad som måst befrämjar allmänna välfärden, ansedd för ypperst af alla Lagar, ensamt oföränderlig och i alla fall högst gällande," men talar i det samma om

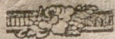
"sin öfvertygelse, at med allmänna Lagen
 "Uif. B. 4 Cap. 7 §. skulle öfverensstämma,
 "at få betala gammal skuld i Specie mynt
 "med Riksgälds- Sedlar, under namn af at
 "gäld får med gäld qwittas." Om det står fast,
 at Salus Publica är yppersta Regeln af alla,
 som den wiserligen är, huru kan då påstås
 at Skuld- Sedel skall kunna inlösas med an-
 nat än det mynt, hwarå föreskrifning lyder.
 Wore ej då Fides Publica bruten? Kärar icke
 Banken sig efter det anförde Lagens rum, at
 antaga sine egne Sedlar för god betalning,
 men huru kan samma Lag så lämpas, at gäld
 öfwen skulle få qwittas med andras än egna
 Sedlar? Skulle Auctor behaga kasta om bla-
 det i Lagboken och läsa 1 §. af 5 Cap., i frå-
 ga om utmätning, så stadgar ju den, at gäld
 skall betalas med reda penningar, eller med
 guld, eller silfwer.

Pag. 6 innehåller en egen art af rai-
 sonnement rörande "de förfallne Riksgälds-
 "Sedlarnes inlösen, Fullmäktiges rättigheter,
 "Allmänhetens skyldigheter m. m., samt at det
 "war Allmänheten som hindrat Sedlarnes in-
 "lö-

”lösen wid den utfatte tiden, då Krono-utskyl-
”derne betaltes med dem i ställe för Specie-
”mynt.” Som Auctor synes glömt egenkapen
af Riksgälds-Contoirets utgifne Sedlar, så
wål wid sörsta inrättningen, som sedermera;
så torde ej wara otienligt, at om ej uplysa,
dock underrätta honom och andra derom, och
det ur inga andra än allmänna handlingar.
Uti Hemliga Utskottets af Rikens Ständer
bifallne Extractum Prot. d. 24 Martii 1789,
är Rikets gäld, så in-som utrikes uptagen till
1262 tunnor guld 3492 Riksd:r 34 Skill. 4
runst. specie, at efter hand igenom Riksgälds-
Contoiret betalas, utom andre fonder, af en
tillökning i bewillningen nära 6 gånger större
än den wäntiga, eller nu mera 70 tunnor
guld, utom 12 som tillhöra Stats-Wärket.
Riksgälds-Contoiret tillika auctoriseradt, at
utgifwa Förskrifningar eller Sedlar till en wis
infränkt summa, at med derå löpande 3 pro-
Cents ränta på bestämd tid betalas, hwarom
samt dese Obligationers antagande i Kronans
upbörd och till tullens clarerande med räntas
beräkande på dagen, Kongl. Maj:ts Kund-
görelse utkom d. 22 April 1789. Derpå blef

wo ock dese med ränta löpande Sedlar för-
 klarade, at gälla wid liquidationer Indelnings-
 hufware och Råntegisware emellan, enligt
 Kundgörelse af d. 2 Febr. 1790. Till inemot
 Julii månads slut inlöste Contoret sine för-
 fallne Sedlar med Specie Riks:dr till Cap-
 ital och ränta, hwarmed crediten både bibes-
 höfts och tillwänte. Men wid förändrade om-
 ständigheter kundgjordes under d. 25 i sidst-
 nämnde månad 6 månaders uppskof med intö-
 sandet ifrån den 2 Augusti räknadt, till des
 Sullens clarerande uti Banco:mynt (hvilket
 sliktwa församlingarne medgifwa wara bättre)
 kunde inmedertid förbättra sonderne: och då
 detta uppskof war nära förflutit, utkom d. 10
 Jan. 1791 en ytterligare Kundgörelse, at som
 de af Rikens Seänder bewilljade inkomster ej
 uppingo till det belopp, hwar till de warit på-
 räknade m. m., så kunde intösandet icke wänt-
 ställas, äfwen som all ränta dertöre uphörde
 med d. 10 nästföljande Martii, dock efterlärit,
 at med wiså wilkor förränta fordringarne på
 10 eller flere års tid emot 5 eller 6 proCents
 ränta, med hwilket alt ändamålet tillika för-
 klarades utom annat wara, at öppna utsigt för
 Ri

Rikets undersåtare till lindring uti de dröga utlagor, hwarmed de nu till desse behof blifwit betungade. Af denne sanna berättelse måste Auctor finna, at han mycket mistagit sig, när han påbördat Allmänheten at hafwa hindrat Sedlarnes intöfen, och blifwa öfvertygad, at ej annat än de återopade försattningar med hwad till dem gifwit anledning, det samma wällade.

Med det, som pag. 7 är anfördt, "at Ständerne påtagit sig all den öfriga Rikets "Skulden," är förmodeligen ment förenämnde Summa; emedan, utom et Creditive at nyttjas wid högst trängande ordsaker til Rikets räddning, hwilket igenom den lyckeligen träsfade freden icke lärer behöfvs, är Riksgälds-Contoivrets Fullmägtige alswarsamt förbudt, at belasta Riket med någon ny gäld. Hwar, je Medborgares pag. 8 och 9 calculerade andel i Riksgälden, torde vara swårare at uträkna, än hwad hwar och en i tre års tid wet sig til förminskningen af samma Riksgäld hafwa bidragit. Ej eller möjeligt, at med Auctor pag. 10 anse meranämnde Sedlar som
Riks

Riksmynt, för det Lönerne dermed utgöras, hwilken förwandling mången torstig Embetsman, som ej äger mer än en Löhn, torde råfna för olycka. Hwad pag. 11, 12 och 13 nämnes om Skulds qwittande och betalande, neml.: at afbörda R. Dalers Skuld med Riks-gälds-Sedlar, för beswaradt.

Pag. 14 wägar Auctor, hwad Banken beträffar, efter der ej sås i betalning tagas annat än Specie-mynt eller egne Skuld-Sedlar, anse, "at icke vara hwarken emot Författningar eller praxis stridande, om Kgl. Maj:it, i ställe för betalning, meddelte Desse bestämelse eller så kalladt Jern-bref för Debitorer på wiss tid; emot borgens ställande för fordrans säkerhet wid frihets-årens förlopp. Oberopad 20 §. af Resolution på Städernes beswär d. 3 October 1675." At detta är högst stridande emot äldre och nyare Författningar, låter Auctor förbigådt at öfwerwäga. Aldrig har någon förut framkommit med så förmåten proposition. Hwad woro Konunga-Försäkringar, Ständers beslut och Bankens Privilegier, om sådant låt sig göra, och

och huru kan någon så litet respectera hwad
Konungar lofwat? Låse Auctor de härom
utkomne tryckte försättningar, så wäl som 55.
§. af 1772 års Regerings-Form, och döme
sedan sjelf om rimligheten. Har i öfrige
så mycket mera orätt åberopat berörde §. af
1675 års Resolution, som den mera inclines
till afslag än bifall, och utom annat stad-
gar, at om någon finnes, "som genom löseri-
"och försammlse kunde hafwa sitt goda om-
"bragt och intet mågtår Creditorerne betala,
"den skall sådant (nemligen Bestämmelse-bref)
"icke allenast wara afslagit, utan ock han för-
"samma des föröfwade bedrägeri, med krop-
"pen och arbete allwarligen nåpas och affras-
"straffas. (Stjernmans Saml. af Riksdags-
"Beslutet 2:dra delen pag. 1753). Sådant
kan ju icke anföras här, om ej med håg at
förblinda, då saken endast angår förhållandet
Private personer emellan, och så mycket min-
dre rörer lagligen wunnen in-tecknings-rätt,
hwilken är Bankens, som den wid ingen
Concours eller Cession kan sättas i fråga. I
medlertid är en citation gjord. Den ensaldig-
ge måste då tro derpå.

Pag.

Pag. 15 påstås, "at om det bleswe be-
 "wist, det allmänna wälfärden så wäl som
 "Bankens egit bestånd och förkofran fordrade
 "Auctors föreslagne anstalt med myntet, och
 "Kongl. Maj:t förordnade at alla Bankens
 "Debitorer befriades til nästa Ständers sam-
 "mankomst at betala sina Capitaler och In-
 "teressen i Banken, emot deponerad säkerhet i
 "Riksgälds-Sedlar, så kunde ingen rättwis,
 "ingen Fäderneslandets älskande människa med
 "billighet påstå, at allmänna Författningar och
 "allmän säkerhet dhmedelst på minsta sätt blif-
 "wit rubbade, enär sådant wore med Kongl.
 "Maj:tis rättighet och praxis öfwerensstämmande
 "de samt et supponerat befrämjande af det
 "allmänna bästa" Som det aldrig kan bewis-
 "sas, at allmänna wälfärden samt Bankens
 "egit bestånd och förkofran wunnes genom Au-
 "ctors föreslagne anstalt med myntet; så kan ej
 "eller någon rättwis eller Fäderneslandet äls-
 "kande människa (at hwitja hans egna ord om
 "Medborgare) antaga hwarken en så besynner-
 "lig sats, eller så konstlade bewis. Han hörde
 "då finna, at den föreslagne deposition af Skuld-
 "sedlar i ställe för mynt, är fullkomligen strif-
 "dande

dande både emot Författningarne och Bankens säkerhet. Icke en gång Görtz, ehuru despotisk nog, wågade framställa en sådan fråga, at mynte-tecknen skulle åga något slags anseende i Banken, utan twärtom lät, wid deras första auctoriserande, på alla gatu-höden i Stockholm, anslå Patenter, at de hwarken kunde eller skulle på något sätt gälla i Banken. Auctor hänwises til samma tryckta Patent och anmodas, at då han lofar tala för Bankens bästa, äfwen wisa det, äminstone i sine offentlige tankar. Icke eller har den åberopade praxis någorstädes sunnits, om ej under Regentens tid i Frankrike, der, genom Laws införde Sedel-Systeme, Landet kom på brädden af sin undergång, och han, under denne Sedel-ryfel hedrad med lossfänger, sluteligen måste rymma, sedan han förstörde Inwånarne, först med yppighet och sedan med fattigdom.

Pag. 16 antages som en oemotfäjelig grundslanning, "at så oundgånaligt det är at hafwa et gångbart mynt i et Rike, så Riks: för:

"förderfweligt skal det ock wara, och det, som
 "orden lyda, utan all motsägelse, at 2:ne o-
 "lika Myntsorter så circuleras i en wälbestäld
 "Stats" til hwilken mening ättilliga skal wil-
 ja citeras pag. 16 och 17. När Auctor läs-
 ser den förre åberopade 1776 års Förordning
 om stadga och säkerhet uti Rikets mynt- och
 penningewäsende, läser han finna sig hafwa
 talt emot den samma, emedan deruti förord-
 nas ej allenast til gångbarhet både Ducater,
 Riksd:r, Slantar och Kunstycken, jämte Ban-
 co-Sedlar, utan ock om deras förhållande til
 hwarandra. Uti Förordningen af d. 5 Maji
 1688, upräknas ock många utländska Mynt-
 sorter, som til utfatt värde fingo emottagas
 til Tullens clarerande (Stjernmans Saml. af
 Com. Pol. och Dec. Förordn. Del. 4 pag.
 1018.) Långe woro ock i Sverige Ducater,
 Riksdalrar, Caroliner och Cour. Silfverm:te
 gångbare jämte hwarandra, utan at Riket nå-
 gon olycka deraf tillföd; men wäl, när de re-
 presentative Mynt-tecknen infördes. Af Au-
 ctors i dagen lagda meningar, skulle man
 dock snart kunna sluta, som wille han påstå,
 at Sverige warit lyckligare om der ej fun-
 nits

nits annan liknelse till Mynt, än antingen
dessa Mynt-teckn, eller de därjämte inventeras
de Upphandlings-Deputationers Sedlar i Papp.
Erfarenheten bår dock vittne om motsatsen,
och den tyckes Auctor vara skyldig at erkän-
na, äfwen som det, at ingen Riksförderfwe-
lighet ligger uti flere Mynt-sorters gångbar-
het jämte hwarandra. Hwad ärer de pag.
16 och 17 anförde skålen angår, så förfalla
de så mycket mera af sig sjelfwe, som, då de
alla syfta på det så kallade ockret emellan Sed-
lar och Specie-Mynt, det samma skulle des-
mera stiga, om hans Systemet af endast Sed-
lar i den allmänna rörelsen blefwe antagen,
och hwartill han sjelf hafst beswår at återopa
sig exempel af både Swerige och Frankrike.

Pag. 18 besfitar sig Auctor at bewisa,
"det Riksgälds-Sedlar äro et Riks-Mynt,
"samt israr emot laget å Specie-Mynter; will
"pag. 19, at antingen endera af dessa 2:ne
"måtte undanröddjas, eller de bägge göras li-
"ka gällande öfwer alt, samt framställer en
"fråga, hwilketdera med minsta olågenhet låter
"sig göra? Anser pag. 20 för orättwist, at
B "un-

"undanröddja Riksgälds-Sedlarne, men at der-
 "emot Banco-myntet antingen bör helt och
 "hällit förbjudas, eller des circulation på be-
 "hagelig tid inhiberas samt Riksgälds-Sed-
 "larne i alla fall wara lika gällande med Spe-
 "cie-myntet, hwilket alt widare utkas p. 21,
 "22, 23." I början af denne afhandling äro
 ordsakerne uppgifne, hwarföre man aldrig kan
 med Auctor blifwa ense at falla Skuld-Sed-
 lar för mynt. Bankens Sedlar äro ej ambar
 än des Obligationer. At lage emellan godt
 Mynt och Sedlar, som icke intöses, måtte ep-
 stera, är äfwen så naturligt, som at förekom-
 ma, omöjligt. Det har hänt för och händ-
 der altid, icke blott i Sverige, utan ock i al-
 la andra Länder, der crediten nyttjas på sam-
 ma sätt. At wilja undanröddja antingen en
 Mynt-sort, eller et af 2:ne slags löpande
 Sedlar, involverar et medgiffwande, som
 ägde någotdera et ringare wärde. Det af
 dem som intöses med contant, kan ej hafwa
 sådan egenkap. Följagteligen syster Auctor
 uppå det sännes företräde, twärt emot Lan-
 dets sanskyldiga intresse samt twärt emot Ko-
 nungs och Ständers på Rikets och Medbor-
 gares

gares bästa grundade beslut, at genom betalning af ansenliga sonder wärkeligen undanröbja dem efter hand, såsom ledande till att med det samma minska den tryckande Riksgälden. Ända synes Auctor falla orättwist hwad dermed kunde öfwerensstämma. At förbjuda eller inhibera et godt Mynts circulation och besalla Skuld-Sedlars lika gällande med Specie-mynt, är et påfund, hwars wärknings oswan äro anförde och hwilka Auctor sjeff med Frankrikes exempel medgihwit. En af följderna torde han redan erfarit uti at betala 8 Riksd:r för et par Stöflor i ställe för 3, samt 3 Riksd:r 16 skill. för 1 aln Kläde i ställe för 2, m. m. Wänne icke då tillståndet blefwe ännu mera försämradt, om hans project kunde wärkställas?

Icke dock mindre frågas pag. 24, "hwad ondt af detta förslag skulle följa? samt försäkras om de hälsoförmåsta följderna så i anseende till allmänna wälmågan, som Egendoms-säkerheten, handelen och industrien m. m." Förre beswaradt, är swårt at begripa, huru sådant kan frågas och försäkras. Och för at

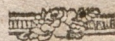

med Historisk sanning uplysa och styrka det ofwan anförda, så torde läsningen, utom annat af pag. 247, 248, 249 uti andra delen af det år 1783 utkomne Biographiske Lexicon öfwer namnkunnige utländske Män, leda till sådant ändamål.

Öttermera försäkras pag. 25, "at Banken likafullt blefve i deß förra anseende och bestånd, och det med än större nytta för Riket än förut." Frågas tillbaka, om Auctors försäkran är at lita på, och om det wore försigtigt at den antaga? "Särdeles som en pag. 26 uptagen invändning, "at, i fall projectet widtog, Banken förtorade all sin credit och styrka, medelst det hwar och en skyndade at derifrån uttaga sine insatte Capitaler, ej finnes pag. 27 och 28 annorlunda besvarad, "än med wiße suppositioner, at alt skulle gå så som Auctor will hafwa det, till deß han, som nyß förut kallat Banken för Rikets Etenod, röjer pag. 29 en lik-nögdhet wid at den blefwe uttömd, emedan i samma stund uppstode af sig sjelf en annan Rikens Ständers Bank uti Riksgälds-Contoiret med hela Rikets rörelse"

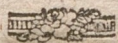

”relse-Capital; åter med försäkran, at silfret
”med Rikets skatter och rikedomar likafullt för-
”blefwo innom Landet.” När Auctor på den
ena sidan af sin skrift utropar Banken för
Rikets Klenod, och å en annan synes så lite
bry sig om at den geff under, må hwar man
öwåldugt dömma, hwad affeende en sådan skrift
förtjenar. Som han likwål till grund för sin
byggnad lagt, at intet wilja fråga efter om
des förslag strider emot allmänna författning-
gar eller icke, så må man ej mycket undra
derpå. Annorlunda hafwa likwål alla Swe-
riges Konungar, ifrån des första inrättning
tänkt; äfwenledes Riksens Ständer, och så-
dant utmärka de om Banken uti $1\frac{1}{4}$ Secu-
lum utkomne författningar. Besinnade Auctor
det gagn detta Wærk gjordt Riket, tänkte han
wisserligen annorlunda, efter han förmodeligen
är Swensk Man; men måtte han förlåta, at,
så som ofwan är sagt, man ej kan lita på
des försäkran om Silfrets och de nämnde skat-
ters qwarblifwande i Landet, såsom emot all
ersarenhet, at et sämre, ware sig mynt eller
myntets teckn, ej skulle jaga det bättre undan.

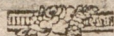
Det må ej eller förekomma underligt, at det pag. 30 uptagne inkast, "at denne Mynt-
"förändring kunde medföra skadelig wärkan
"på Wexel-Coursen och minska Rikets credit,
"när intet Specie-mynt mera wore gångbart,
"beswaras pag. 31, at dermed ej wore någon
"fara." Förfarenheten säger dock annat. Auc-
tor tröstar wäl, at blott wi äro rike på go-
da och begärlige Export waror, så skall det ej
hafwa någon nöd, men låter glömt at Im-
porterne fordra contant betalning; lärandes
wära lika bestaffadt med hwad angående tulle-
n pag. 32 och 33 är anfördt.

Angående Riksgälds- Sedlarnes p. 34.
omtalte auctorisation, är pag. 35 citerad 10
§ af Instructionen för Riksgälds-Contoiret,
såsom Rikens Ständers med tydeliga ord ut-
trade åstundan, at dese då förordnade Sed-
lar skulle winna förtroende at löpa som
mynt. Det må då icke misstyckas, efter §.
redan är citerad, at de tydeliga orden ansö-
ras, lydande som följer: "och om widare be-
"örde Sedlar skulle finnas befrämja det än-
"dämål, som härmed åsyftas, samt såsom swa-
"rande

"rande emot mynt blifwa gällande man och
"man emellan, utan någon skadelig wärkan för
"handel och näringar, så skall det wara Full-
"mäktige öpet, at hos R. M. i underdå-
"nighet hemställa till hwad Credit-summa så-
"dane Obligationer med 3 proCents ränta må-
"ge kunna ökas och deröfwer des nådigste yt-
"trande afwagta; hwaremot och derest samma
"Sedlar skulle åtfölja rabatt och innehafwa-
"rens förlust samt följagteligen et mistro-
"ende," som med inrättningen af detta Wärf
"icke kan stå tillsammans, så åligger Fullmäg-
"tige, at skyndesammast draga försorg om des
"ras inlösande och derom allmänheten kundgö-
"ra." Auctor torde då benäget finna, at i
"första tillskapningen Ständerne sielfwe frugtat
"för någon desse Sedlar åtföljande rabatt, för-
"lust eller mistroende.

När Auctor pag. 36 uptager et gjordt in-
"kast, "at en Stat icke utan fördert kan anta-
"ga till mynt det som icke har något innerligt
"och emot warorne swarande wärde i sig sielft,
"erkänner han, dagtadt alt det föregående, p.
"37, at agio kan åga rum emellan Specie-myn-

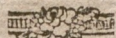

tet och det representative; men will ändå intet i tillämpningen erkänna samma sanning i anseende till Riksgälds-Sedlarne, emedan han synes oemotsäjeligen påstå at de klinga.

Auctors tanka pag. 38, "at desse Sedlar äro säkrare för esterapning och förfalskning än Specie-myntet," må såsom utan grund, gerna lämnas obesvarad, äfwen som den upfastade frugtan, "at flere Sedlar kunde blifwa tillwärfade än en gång fastställdt blifwit, emedan enligt utsago pag. 39, tillwärfningen af sådana Sedlar måste passera igenom för många händelser, och det icke är troligt, at en hel Corps hederlige och utskötte Embetsmän med Fullmäktige och Revisorer, skulle förwandlas till et band af Skälmar och Röstware."

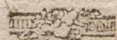
Af detta alt ser Auctor för sin del, pag. 39, "ingen farhåga för en Stat, at antaga Sedlar till et Riks-mynt, utan undrar fast mera högeligen, at sådant icke längesedan allmänneligen blifwit widtagit. Han will och de följande sidorne 40, 41, 42, 43 wisa flere

"re

re fördelar deraf, ibland annat pag. 42, "så-
"som en alt för gagnelig och i intet afseende,
"som orden lyda, skadelig förbättring i den all-
"männa Rikshushållningen, till Uplysningens
"och Konsternes heder samt den nu så allmänt
"dyrkade Frihetens och Säkerhetens ofelbara-
"ste känneteckn." Härliga fördelar! Hvilka
konster! Hvilken uplysning! O Frihet! O
Säkerhet! Skola de byggas på Laviske Sy-
stemer? Hurudan blifwer då deras dyrkan?
Ufelhet, tråldom.

Efter första Artiklens affhandlande på
förenämde sätt, kommer Auctor pag. 44 till
den andra, "om Riksgälds-Sedlarnes gällan-
"de öfweralt tillika med Banco-myntet, och
"bygger nu på sina för antagne så kallade
"vemorsägeliga grundsanningar emot Mynts
"gällande tillika med Sedlar, samt om Ban-
"co-eller Specie-myntets inhiberande till circu-
"lation med Riksgälds-Sedlarne, och lofwar
"pag. 45 undersöka wärkan af det sednare;
"yrkande som möjelighet, at lämna Riksgälds-
"Sedlar i Banken till säkerhet för Debitorer-
"nes skulder m. m. Lofwar och åtskillige för-

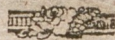

"Delar af meranående Sedlars Auctoriserande
 "till lika gällande med Banco-myntet, men
 "finner pag. 46 flere beränkeligheter derwid,
 "såsom i synnerhet det öfverflögade lagers
 "bibehållande och deraf möjlig händelse, at
 "man för bättre mynt seck bättre pris, Ban-
 "kens bestånd och förkofran, det goda Myn-
 "ters utpracticering m. m. pag. 47, 48." Au-
 "ctors så kallade grundfanningar äro förut be-
 "svarade och behöfwa det ej vidare. Och hwad
 beränkeligheterna beträffar, så måste han wara
 en swära rik Man, som ibland dem kan up-
 råtna, at för godt mynt så godt köp. Gif-
 we dock Gud sin wälsignesse, at med Konungs
 och Ständers wisa affigter, ju för deß hål-
 dre komma dertill. Bankens bestånd och för-
 kofran låter godt at återopa sig. Wätte det
 dock ske på et med Stadgar och Författning-
 gar öfwerensstämmande sätt. Wår Auctor en
 skälilig fructran för det goda mynters ut-
 practisering, hwarföre då med sitt förslag befräm-
 ja den?

Om Auctor wore ofelbar, så skulle man
 snart blifwa främjd af deß tapering pag. 49,
 på

på billiga och kloka människor. Nu tryckes
däraf ingen, så länge bewis saknas. Man
will håldre hålla sig wid hans försäkran, "at
"Riksgälds-Sedlarnes inlösen är lika så säker,
"som det, at den till Riks-skuldens afbördan,
"de anslagne bewillningen icke efterskänkes, u-
"tan executive uttages så länge spiken finnes
"i wäggen, och för den utländska skulden, circa
"12 Millioner Riksdaler, Sveriges Rike
"wisserligen icke behöfwer banquerottera, än-
"stönt bewillningen icke utginge till mer än
"hälften, så at indragning af Riksgälds-Sed-
"lar till flere Millioner Riksdaler redan wärkes-
"ligen kunnat ske." När Riksgälds-Sedlarnes
inlösen antages lika säker med bewillningens
indriswande, hurudan blifwer den då, om af
3 års bewillning flere tuonor Guld ännu skul-
le stå vindreffe. Är bewillningen icke des
mindre utsökt till spiken i wäggen, hurudant
är då tillståndet? Rog upgiffwer en enda
Post-Tidning N:o 101 för 1791, 114 sär-
skildta concurser och ur-arfwa-göresser; men
aldrig måtte de härdröra af slike executioner,
om de än äro tydelige bewis på en mer och
mer tilltagande fattigdom. Beware Gud!
ifrån den händelsen at Riket skulle banquerot-
tera.

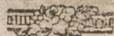

tera. Är den utländska Skulden 12 Millioner Riksdaler, eller 720 tunnor Guld, så fordrar den a 5 proCent 36 tunnor Gulds Intereße. Om då utländningen intet tror på at Skuld Sedlar äro mynt, så måste ju följaktligen en emot gamla bewillningen tre-dubbel summa i Specie gå ur Landet årligen så länge samma Skuld väcker. Sloge då det till, at ej mer än halfwa bewillningen kunde utgöras, huru geck det då med Intereßet för de öfriga 542 tunnor Guld, som utgöra den inrikes gälden. De fordra a 5 proCent något öfwer 27 tunnor Guld, tillsammans med de förenämde, 63 tunnor Guld. När åter hela bewillningen utgår, så blifwer efter denne calcul, till gäldens betalning, en årlig tillgång af 7 tunnor Guld, ökad eller minskad, alt efter som det supponerade intereßet är större eller mindre, men wärkeligen ökad af de öfrige till enahanda ändamål Contoiret tillslagne fonder, enl. den för Riksgälds-Contoiret af Auctor åberopade Instructionens 4 §., så at när någon afbetalning sstedt å Riksgälden, hwilket är det samma som Riksgälds-Sedlarnes undanrödjande och creditens ständande till motsvarande summa, det då är

sulla

fullkowligen öfwerensstämmande med anstalten och Förfatningarne. Man inlåter sig ej jest ogerna uti följderna, om Debet och Credit ej skulle slå ut efter önskan. Huru det gick med myntets bägge teckn, dels i koppar, dels i papp, efter Konung Carl den Tofste, wet man. När Riket genom fördrag beskattning blef oförmöget, så blef betalningen derest, sådan som den oförmögne wanligen åstadkommer, till och med at så kallad Honneurs-gäld, fattige och förtjente Officerars löner, efter klädde blodige skjortor för Fäderneslandet, ej kunde betalas, hwarom Rikens Ständers då inrättade Contoirs Handlingar vittna. Swenska Folkets arf blef då, at åter hjelpa ur förfall et Fädernesland, som kanske intet kunnat räddas, om ej under Friheten.

Pag. 50 yrkar åter Auctor sin tanka, "at när Riksgälds-Sedlar woro deponerade i Banken, så wore denne säkerhet wärfeligit "Specie-mynt; samma säkerhet owederfäjeligen "fullkomlig och god, och de af motsatsen här "ledda widriga följdor grundfalka. Bewisen,
pag.

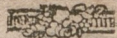

pag. 51, af samma halt. Före beswaradt, slipper man det beswäret för andra gången, och måste Auctor förlåta, at man wädjar ifrån en så sträng Domare, till den som ser saken äfwen på andra sidan, innan han dömmet.

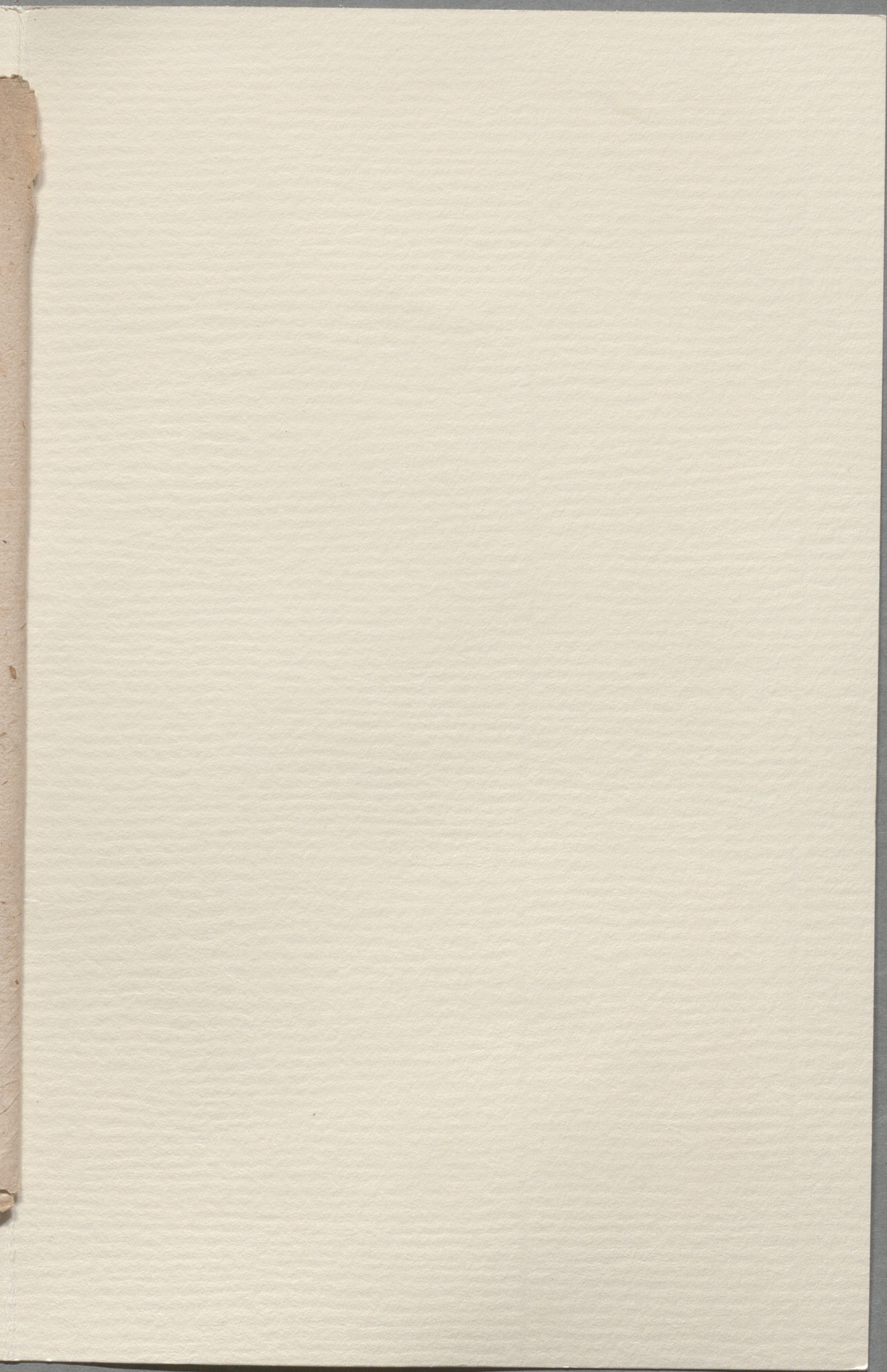
Wid det pag. 52 citerade exemplet med Banken och dess år 1745 utgifne Sedlar, saknas at Auctor wetat huru dermed egentligen sig förhöll. Han hade då pag. 53 icke sagt, at de lämnades winlöste. Men han torde antingen wara så gammal, at han glömt, eller så ung, at han intet känner, eller ock af annan tillfällighet ej äger kundskap om Bankens oafbrutne mödor genast, at så widt möjligt war, och det i betydliga Summor, godt göra sine Sedlar dels med Plåtar, dels med Slantar. Flere ännu lefwande kunna intyga detta, hwilket i öfrigt är öfwerensstämmande med Rikets handlingar, så i Cammar-Collegio, som wid Alvestad.

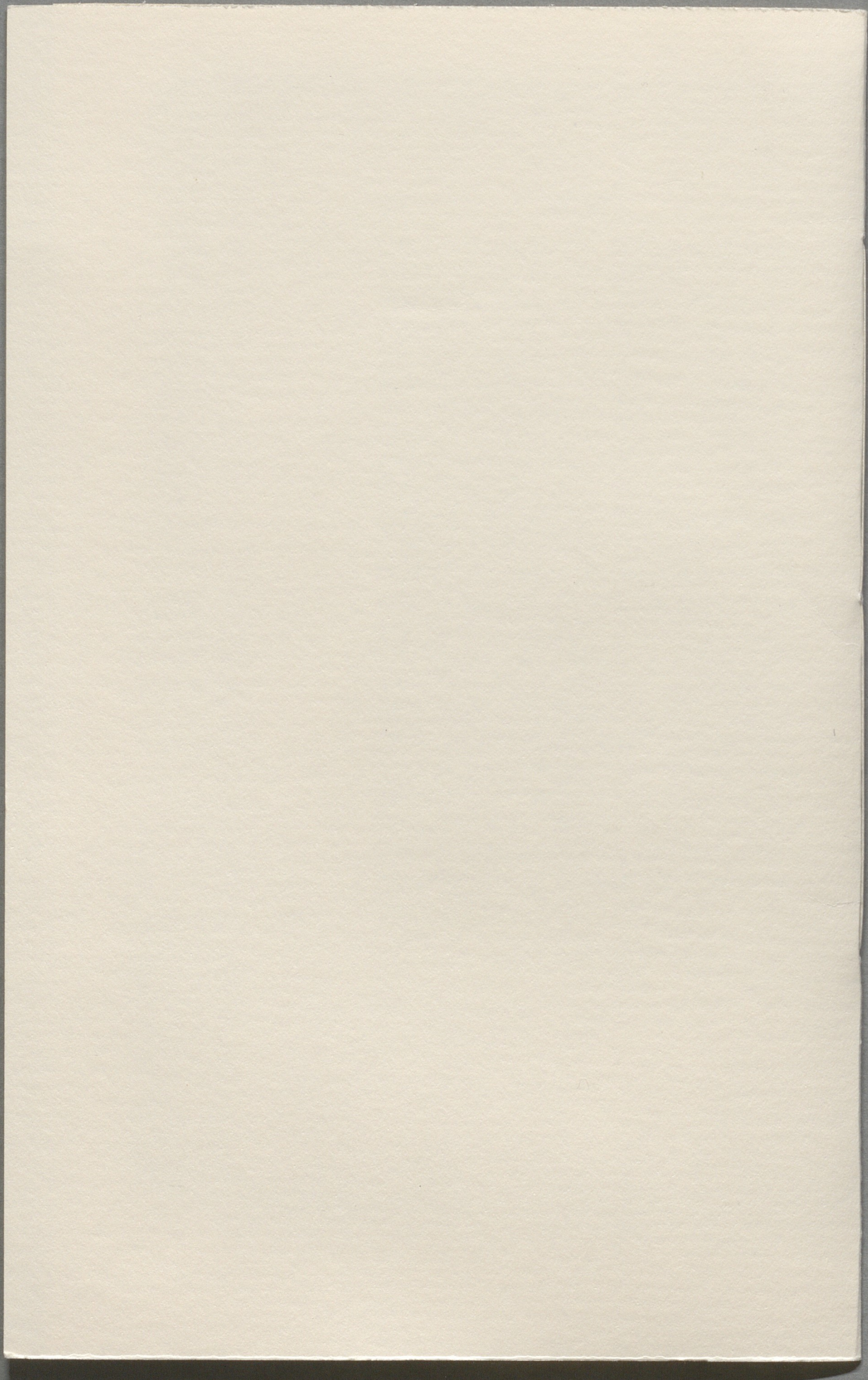
Pag. 54 påstås, "at ehwad man må intwända, äro dock Riksgälds-Sedlarne fullkomligen säkra och goda, när den enda bristfällighet de hittills ägt, at ej gälla som afbetalning
"i Ban

"i Banken och Casor, blifwer hafwen, såsom
"hwaraf all agiotering måste förskoinna, hwar
"till pag. 55 wanliga bewis anföras, och ibland
"andre, at om de ock word af purt guld, så
"existerade ändå lage dem emellan och Sed-
"lar, hwadan Auctor menar sig pag. 56 med
"de starkaste skäl hafwa bewist, at det wisser-
"ligen icke är brist i Sedlarnes innerliga va-
"leur som förordssakat lage, och ej eller opinion
"om deras mer eller mindre säkerhet m. m.
"samt, pag. 57, hafwa förestält saken på alla
"sidor med all möjlig owäldughet." Riksgälds-
Sedlarne äro wisserligen fullkomligen goda när
de inlösas med contant, och återwinna fullkom-
ligen sitt förwoende, när förbindelser upfyllas.
Om intet wi sjelfwe, blifwa wäl wära Efter-
kommande en gång, så lyckelige, at finna
denne gäld förswunnen, om imedlertid fred
bibehålles och sparsam hushållning öfwas.
O! at man komme till den dagen, at dese
Sedlar bestodo af guld. Auctor måste fin-
na, at ändamålet då wore wunnit och
at alt deraf upkommande lage stärkte det
under redogörelse för Rikens Ständer stär-
te Riksgälds. Contoires credit. I fall han
är

ärligen contribuerar 100 Riksd:r till förminskningen, så böra de ju för hans andel wid denne tiden hafwa wunnit en emot 300 Riksd:r swarande förädling och et större förtroende. Wätte han derföre upgifwa wärkelige medel huru detta förtroende kunde förökas, då de föreslagne ej lära kunna antagas af de Wise och Ädelsinnade i Landet, till hwilka han stält sin skrift. De älska en uphjelpt, icke förstörd credit, hushållning, hushållning, en god förwaltning af dryga utlagor m. m., som kan minska meranämnde ansenlige skuld och efter öfvergångne olycks för återbringa Sjäderneslandet i wälstånd. Följagteligen synes ej eller den wid anförd klagan pag. 58, 59, 60 öfwer brist på skiljemynt föreslagne utwägen af Sedlar på 1, 2 och 3 skillingar, kunna antagas. Det wore förmodeligen at öka et ondt med et wärre. Slantars frambringande i ställe, wore wisertligen bättre. Sluteligen, ingen glad at et älskadt Sjäderneslands förlågenhet, önskas en krafrig hjelp derutur, och at den milde Gudsnyen täcktes dertill förlåna sin wälsignelse, på det armod och elände icke måtte ökas till wanmagt och på wanmagten icke följa et oboteligt ondt.

www.books2ebooks.eu